

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2012 m. spalio 2 d.¹

Byla C-399/11

**Baudžiamoji byla
prieš
Stefano Melloni**

(Tribunal Constitucional (Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Europos arešto orderis — Perdavimo tarp valstybių narių tvarka — Sprendimai, priimti procese, kuriame suinteresuotasis asmuo asmeniškai nedalyvavo — Už akių paskirtos bausmės vykdymas — Galimybė peržiūrėti teismo sprendimą — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — 53 straipsnis“

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos², iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatinio sprendimu 2009/299/TVR, stiprinančiu asmenų procesines teises bei skatinančiu tarpusavio pripažinimo principo taikymą sprendimams, priimtiems atitinkamam asmeniui asmeniškai nedalyvavus teisminiame nagrinėjime³, 4a straipsnio 1 dalį ir, jei reikia, įvertinti jos galiojimą. Be to, Teisingumo Teismo pirmą kartą prašoma patikslinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – chartija) 53 straipsnio taikymo sritį.

2. Ši byla yra geras pavyzdys, kaip reikia vertinti pagrindinių teisių apsaugos skirtingų dokumentų koegzistavimą. Tokia situacija pradėta nagrinėti Konstitucinio Teismo (*Tribunal Constitucional*, Ispanija) praktikoje, pagal kurią Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti asmeniui nedalyvaujant priimtą teismo sprendimą, vykdymas visada turi būti siejamas su sąlyga, kad nuteistasis asmuo turėtų galimybę kreiptis dėl bylos persvarstymo išduodančioje valstybėje narėje. Tačiau Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalyje, be kita ko, numatyta, jog tada, kai toks asmuo žinojo apie numatomą teisminį nagrinėjimą ir įgaliotojį advokatą jį ginti šiame teisminiame nagrinėjime, jo perdavimui negali būti taikoma tokia sąlyga.

3. Trimis klausimais, kuriuos nusprendė pateikti Teisingumo Teismui, Konstitucinis Teismas prašo įvertinti skirtingus būdus, leidžiančius išlaikyti teismų praktiką, įskaitant ir susijusią su Pamatinio sprendimo įgyvendinimu. Tam reikės išnagrinėti kelis sprendimo variantus.

4. Taigi, ar sąlyga, pagal kurią Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti asmeniui nedalyvaujant priimtą teismo sprendimą, vykdymas reikalauja, kad nuteistasis asmuo turėtų galimybę kreiptis dėl bylos persvarstymo išduodančiojoje valstybėje narėje, gali būti bendrai taikoma remiantis Pamatinio sprendimo 4a straipsnio formuluotės, struktūros ir tikslų išaiškinimu?

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 190, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34.

3 — OL L 81, p. 24, toliau – Pamatinis sprendimas.

5. Jei taip nėra, ar šis straipsnis suderinamas su chartijos 47 straipsnio antra pastraipa ir 48 straipsnio 2 dalimi, kuriose kaltinamajam užtikrinama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisė į gynybą? Be to, ar pagal Sąjungos teisę šioms pagrindinėms teisėms turi būti teikiama didesnė apsauga, palyginti su apsaugos lygiu, kuris joms užtikrinamas pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytą Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laivų apsaugos konvenciją (toliau – EŽTK)?

6. Jei išnagrinėjus du pirmuosius klausimus paaiškėtų, kad pagal Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą ir 48 straipsnio 2 dalį, draudžiama Konstituciniam Teismui išlaikyti savo praktiką, susijusią su Europos arešto orderiu, ar tokia galimybė suteikiama pagal chartijos 53 straipsnį?

I – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos pirminė teisė

7. Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.“

8. Pagal chartijos 48 straipsnio 2 dalį:

„Kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, užtikrinama teisė į gynybą.“

9. Pagal chartijos 52 straipsnio 3 dalį:

„Šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių [EŽTK] garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje. Ši nuostata nekliudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą.“

10. Chartijos 53 straipsnyje nustatyta taip:

„Jokia šios Chartijos nuostata negali būti aiškinama kaip ribojanti ar kitaip varžanti žmogaus teises ar pagrindines laisves, kurias atitinkamoje taikymo srityje pripažįsta Sąjungos teisė ir tarptautinė teisė bei tarptautiniai susitarimai, kurių šalys yra Sąjunga arba visos valstybės narės, įskaitant [EŽTK], taip pat valstybių narių konstitucijos.“

B – Sąjungos antrinė teisė

11. Pamatinio sprendimo 1 straipsnyje nustatyta:

„<...>

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų [pamatinio] sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų [pamatinis] sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje.“

12. Pagal Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnį:

„Vykdančiajai teisminei institucijai vykdant Europos arešto orderį, pagal vykdančiosios valstybės narės teisę gali būti taikomi šie reikalavimai:

- 1) kai Europos arešto orderis yra išduotas siekiant įvykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, priimtą *in absentia*, jei asmuo nebuvo pašauktas į teismą asmeniškai ar kitaip informuotas apie teismo posėdžio datą ir vietą, kas sąlygojo [o tai lėmė] sprendimo priėmimą *in absentia*, perdavimui gali būti taikomas reikalavimas, kad išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio arešto yra išduotas Europos orderis, tinkamai užtikrintų galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje ir dalyvauti teisme;

<...>“

13. Pagal Pamatinio sprendimo 2009/299 2 straipsnio 2 punktą:

„[Pamatinio sprendimo 2002/584] 5 straipsnio 1 dalis išbraukiama.“

14. Pakeičiant šią panaikintą nuostatą Pamatinio sprendimo 2009/299 2 straipsnio 1 punktu į Pamatinį sprendimą 2002/584 įtraukiamas 4a straipsnis.

15. Kaip nurodyta Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 1 dalyje, jo tikslas – „stiprinti asmenų, dėl kurių pradėtos baudžiamosios bylos, procesines teises, palengvinti teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose ir visų pirma pagerinti valstybių narių teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą“.

16. Be to, Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „šis pamatinis sprendimas nepakeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir laikytis pagrindinių teisės principų, įtvirtintų Sutarties 6 straipsnyje, įskaitant asmenų, dėl kurių pradėtos baudžiamosios bylos, teisę į gynybą, ir neturi įtakos jokioms [valstybių narių] teisminių institucijų pareigoms šioje srityje“.

17. Pamatinio sprendimo 4a straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vykdančioji teisminė institucija taip pat gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę arba nutartį paskirti suėmimą, jeigu asmuo asmeniškai nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, po kurio buvo priimtas tas sprendimas, išskyrus atvejus, kai Europos arešto orderyje nurodyta, kad pagal kitus išduodančiosios valstybės narės nacionalinėje teisėje nustatytus procesinius reikalavimus:

a) laiku:

- i) asmeniui buvo asmeniškai įteiktas teismo šaukimas ir tokiu būdu jis buvo informuotas apie numatytą teismo nagrinėjimo, po kurio buvo priimtas sprendimas, laiką ir vietą, arba jis kitomis priemonėmis faktiškai gavo oficialią informaciją apie numatytą teismo nagrinėjimo laiką ir vietą tokiu būdu, kad buvo aiškiai nustatyta, jog jis žinojo apie numatytą teismo nagrinėjimą;

ir

- ii) asmuo buvo informuotas, kad sprendimas gali būti priimtas, jei jis neatvyks į teismo nagrinėjimą;

arba

- b) žinodamas apie numatomą teisminį nagrinėjimą, asmuo įgaliojo advokatą, kurį paskyrė atitinkamas asmuo arba valstybė, jį ginti teismo nagrinėjimo metu ir tas advokatas iš tiesų jį gynė teismo nagrinėjimo metu;
- arba
- c) jam įteikus sprendimą ir jį aiškiai informavus apie teisę į bylos persvarstymą arba teisę pateikti apeliacinį skundą, kurių nagrinėjimo procese šis asmuo turi teisę dalyvauti ir kurie suteikia galimybę bylą pakartotinai nagrinėti iš esmės, įskaitant naujus įrodymus, o po šio proceso pirminis sprendimas gali būti panaikintas, asmuo:
- i) aiškiai nurodė, kad jis neginčija sprendimo;
- arba
- ii) per taikomą laikotarpį nepareikalavo persvarstyti bylą arba nepateikė apeliacinio skundo;
- arba
- d) sprendimas asmeniui nebuvo asmeniškai įteiktas, tačiau:
- i) po perdavimo jis bus nedelsiant asmeniškai įteiktas ir tas asmuo bus aiškiai informuotas apie teisę į bylos persvarstymą arba teisę pateikti apeliacinį skundą, kurių nagrinėjimo procese šis asmuo turi teisę dalyvauti ir kurie suteikia galimybę bylą pakartotinai nagrinėti iš esmės, įskaitant naujus įrodymus, o po šio proceso pirminis sprendimas gali būti panaikintas;
- ir
- ii) bus informuotas apie laikotarpį, per kurį jis turi reikalauti persvarstyti bylą arba pateikti apeliacinį skundą, kaip nurodyta atitinkamame Europos arešto orderyje.

<...>“

II – Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

18. 1996 m. spalio 1 d. nutartimi *Audiencia Nacional* Baudžiamųjų bylų skyriaus (*Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*, Ispanija) pirmoji kolegija pripažino vykdytina S. Melloni (toliau – pareiškėjas) ekstradiciją į Italiją, kad jis ten būtų teisiamas už atitinkamai 1993 m. gegužės 13 d. ir birželio 15 d. *Tribunale di Ferrara* (Italija) išduotuose arešto orderiuose Nr. 554/1993 ir Nr. 444/1993 nurodytas veikas. Po to, kai buvo paleistas į laisvę už 5 000 000 Ispanijos pesetų (ESP) užstatą, kurį sumokėjo kitą dieną, pareiškėjas pabėgo, todėl negalėjo būti perduotas Italijos valdžios institucijoms.

19. 1997 m. kovo 27 d. sprendime *Tribunale di Ferrara* konstatavo, kad pareiškėjas neatvyko į teismą, ir nusprendė, kad nuo tada pranešimai bus siunčiami jo pasitikėjimą turintiems advokatams, kuriuos šis jau buvo paskyręs. 2000 m. birželio 21 d. *Tribunale di Ferrara* nuosprendžiu, kuris vėliau buvo patvirtintas 2003 m. kovo 14 d. *Corte d'appello di Bologna* (Italija) sprendimu, pareiškėjas už akių buvo nuteistas kaip nusikalstamo bankroto vykdytojas 10 metų laisvės atėmimo bausme. 2004 m. birželio 7 d. sprendimu *Corte suprema di cassazione* (Italija) atmetė pareiškėjo advokatų pateiktą kasacinį skundą. 2004 m. birželio 8 d. Respublikos generalinis prokuroras prie *Corte d'appello di Bologna* išdavė Europos arešto orderį Nr. 271/2004, siekiant įvykdyti *Tribunale di Ferrara* skirtą bausmę.

20. Po to, kai pareiškėjas buvo sulaikytas Ispanijos policijos, *Juzgado Central de Instrucción núm. 6* (Ispanija) 2008 m. rugpjūčio 2 d. nutartimi nusprendė kreiptis į *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmąją kolegiją dėl Europos arešto orderio Nr. 271/2004.

21. Pareiškėjas nesutiko būti perduotas Italijos valdžios institucijoms ir nurodė, kad, pirma, nagrinėjant bylą apeliacinėje instancijoje jis paskyrė kitą advokatą ir atšaukė du anksčiau paskirtus advokatus, tačiau pranešimai ir toliau buvo siunčiami pastariesiems. Antra, jis tvirtino, kad pagal Italijos proceso teisę nenumatyta galimybė apskusti teismo nuosprendžius, priimtus teisiamajam nedalyvaujant, ir dėl to Europos arešto orderis prireikus turi būti vykdomas su sąlyga, kad Italijos Respublika užtikrins galimybę apskusti nuosprendį.

22. 2008 m. rugsėjo 12 d. nutartimi *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmoji kolegija nusprendė perduoti pareiškėją Italijos valdžios institucijoms, kad būtų įvykdyta *Tribunale di Ferrara* jam, kaip nusikalstamos veikos, t. y. nusikalstamo bankroto, vykdytojui, paskirta bausmė, ir nutarė, kad neįrodyta, jog pareiškėjo paskirti advokatai baigė jam atstovauti 2001 m., taip pat nusprendė, kad jo teisė į gynybą nebuvo pažeista, nes jis iš anksto žinojo apie vykstantį procesą ir savo valia nedalyvavo, o paskyrė du advokatus, kad jam atstovautų ir jį gintų; šie advokatai dalyvavo pirmojoje, apeliacinėje ir kasacinėje instancijose ir taip išnaudojo visas teisių gynimo priemones.

23. Dėl 2008 m. rugsėjo 12 d. *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmosios kolegijos nutarties pareiškėjas Konstituciniame Teisme pateikė *recurso de amparo* (toliau – skundas dėl pagrindinių teisių apsaugos)⁴. Grįsdamas savo skundą jis nurodo, kad pažeisti absoliutūs reikalavimai, kylantys iš Ispanijos Konstitucijos 24 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos teisės į teisingą bylos nagrinėjimą. Iš tikrųjų paneigta teisingo bylos nagrinėjimo turinio esmė pažeminant žmogaus orumą dėl to, kad leidžiama perduoti į valstybes, kuriose už labai sunkų nusikaltimą leidžiama teisėtai priimti nuosprendžius teisiamajam nedalyvaujant, ir nenustatoma nuteistojo perdavimo sąlyga, kad jis galėtų ginčyti šiuos nuosprendžius tam, kad būtų užtikrinta jo teisė į gynybą. Pareiškėjas taip pat teigia, jog jo skundas yra ypatingos konstitucinės svarbos, nes 2008 m. rugsėjo 12 d. nutartimi nukrypta nuo Konstitucinio Teismo suformuotos doktrinos, pagal kurią tada, kai už sunkius nusikaltimus priimamas nuosprendis kaltinamajam nedalyvaujant, nuteistojo asmens perdavimas turi būti siejamas su galimybe peržiūrėti nuosprendį⁵.

24. 2008 m. rugsėjo 18 d. nutartyje Konstitucinio Teismo pirmoji kolegija pripažino, kad skundas dėl pagrindinių teisių apsaugos priimtinas, ir nusprendė sustabdyti 2008 m. rugsėjo 12 d. nutarties vykdymą. 2011 m. kovo 1 d. nutartimi Konstitucinio Teismo Plenarinė Asamblėja pirmosios kolegijos siūlymu nusprendė pati nagrinėti skundą dėl pagrindinių teisių apsaugos.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad minėtame Sprendime Nr. 91/2000 pripažino, jog pagrindinių teisių privalomas turinys yra siauresnis, kai jos taikomos *ad extra*, t. y. tarptautiniame kontekste, nes taikomi tik patys pagrindiniai ir elementariausi reikalavimai, siejami su Ispanijos Konstitucijos 24 straipsniu, kuriais remiantis gali būti nustatytas „netiesioginis“ nekonstitucingumas. Vis dėlto Ispanijos teismų sprendimas, kuriuo leidžiama perduoti į valstybes, kuriose už labai sunkų nusikaltimą galima teisėtai priimti nuosprendžius teisiamajam nedalyvaujant, ir nenustatoma nuteistojo asmens perdavimo sąlyga, kad jis galėtų ginčyti šiuos nuosprendžius, kad būtų užtikrinta jo teisė į gynybą, yra teisės į teisingą bylos nagrinėjimą reikalavimų „netiesioginis“ pažeidimas, pažeidžiantis tokios teisės turinio esmę pažeminant žmogaus orumą.

4 — Kalbama apie skundą, kuriuo siekiama užtikrinti pagrindinių teisių ir laisvių apsaugą. Pateikiant šį skundą, be kita ko, ginamos Ispanijos Konstitucijos I antraštinės dalies II skyriaus 1 ir 2 skirsnuose įtvirtintos teisės, kaip antai: teisė į lygybę (14 straipsnis), pagrindinės teisės ir viešosios laisvės, numatytos 15–29 straipsniuose, ir teisė atsisakyti veikti dėl vidinių įsitikinimų (30 straipsnio 2 dalis), teisė į apsaugą nuo viešosios valdžios institucijų padarytos žalos (53 straipsnio 2 dalis).

5 — Šiuo tikslu pareiškėjas cituoja 2000 m. kovo 30 d. Konstitucinio Teismo sprendimą Nr. 91/2000 ir 2006 m. birželio 5 d. Sprendimą Nr. 177/2006.

26. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, kad ši teismo praktika taikoma ir Pamatiniu sprendimu Nr. 2002/584 įvestai perdavimo procedūrai dėl dviejų priežasčių, t. y. todėl, kad taikoma nuteistojo asmens perdavimo sąlyga susijusi su konstitucinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą turinio esme ir kad Pamatinio sprendimo Nr. 2002/584 5 straipsnyje buvo numatyta galimybė, kad, kai Europos arešto orderis išduotas siekiant įvykdyti teisiamajam nedalyvaujant priimtą nuosprendį, „pagal vykdančiosios valstybės narės teisę“ gali būti, be kita ko, taikomas perdavimo reikalavimas, kad „išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio yra išduotas Europos arešto orderis, suteiktų pakankamas garantijas, užtikrinančias galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje ir dalyvauti teisme“ (minėtas Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 177/2006).

27. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, jog 2009 m. rugsėjo 28 d. Sprendimu Nr. 199/2009 jis priėmė skundą dėl pagrindinių teisių apsaugos, pateiktą dėl nutarties, kuria *Audiencia Nacional* pritarė atitinkamo asmens perdavimui į Rumuniją vykdant Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti teisiamajam nedalyvaujant paskirtą ketverių metų laisvės atėmimo bausmę, kuriame nenurodytas reikalavimas, kad tas nuosprendis galėtų būti peržiūrėtas. Todėl Konstitucinis Teismas atmetė *Audiencia Nacional* argumentus, jog iš tikrųjų nuosprendis nebuvo priimtas teisiamajam nedalyvaujant, nes atitinkamas asmuo įgaliojo advokatą, kuris teismo procese dalyvavo kaip jo asmeninis gynėjas.

28. Anot Konstitucinio Teismo, sunkumų kyla dėl to, kad Pamatiniu sprendimu 2009/299 panaikintas Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 punktą ir įtrauktas naujas, 4a, straipsnis. Taigi pagal šį 4a straipsnį draudžiama „atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę arba nutartį paskirti suėmimą, jeigu asmuo asmeniškai nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, po kurio [kuriame] buvo priimtas tas sprendimas“, kai, „žinodamas apie numatomą teisminį nagrinėjimą, asmuo įgaliojo advokatą, kurį paskyrė [jis] arba valstybė, jį ginti teismo nagrinėjimo metu ir tas advokatas iš tiesų jį gynė teismo nagrinėjimo metu“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš bylos, dėl kurios pradėtas šis konstitucingumo kontrolės procesas, matyti, jog pareiškėjas įgaliojo du jo pasitikėjimą turinčius advokatus, kuriems *Tribunale di Ferrara* pranešė apie būsimą teisminį nagrinėjimą, todėl jis apie tai žinojo. Taip pat matyti, jog pareiškėjas iš tikrųjų buvo ginamas šių dviejų advokatų pirmosios instancijos teisme bei vėliau apeliacinėje ir kasacinėje instancijose.

29. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal Pamatinį sprendimą Ispanijos teismams draudžiama pareiškėjo perdavimą sieti su galimybe peržiūrėti aptariamą nuosprendį.

30. Be to, Konstitucinis Teismas atmetė *Ministerio Fiscal* argumentą, kad nebūtina kreiptis su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, nes Pamatinis sprendimas 2009/299 netaikytinas *ratione temporis* pagrindinėje byloje. Iš tikrųjų ginčo dalykas pagrindinėje byloje – nustatyti ne tai, ar 2008 m. rugsėjo 12 d. nutartimi pažeistas Pamatinis sprendimas 2009/299, o tai, ar ja netiesiogiai pažeista teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, saugoma pagal Ispanijos Konstitucijos 24 straipsnio 2 dalį. Todėl į Pamatinį sprendimą 2009/299 turi būti atsižvelgiama nustatant šios teisės, sukeliančios pasekmių *ad extra*, turinį, nes šis Pamatinis sprendimas yra konstitucingumo vertinimo momentu taikytina Sąjungos teisė. Atsižvelgti į jį reikalaujama ir pagal pamatinius sprendimus atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principą⁶.

6 — Žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimą *Pupino* (C-105/03, Rink. p. I-5285, 43 punktas).

31. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta, 2011 m. birželio 9 d. Konstitucinis Teismas nusprendė sustabdyti skundo dėl pagrindinių teisių apsaugos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Pamatinio sprendimo <...> 4a straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama šioje nuostatoje nurodytais atvejais nacionaliniams teismams nustatyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad tam tikras nuosprendis galėtų būti peržiūrėtas, siekiant užtikrinti suinteresuotojo asmens teisę į gynybą?
2. Tuo atveju, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Pamatinio sprendimo <...> 4a straipsnio 1 dalis atitinka reikalavimus, kylančius iš teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, numatytos <...> chartijos 47 straipsnyje, bei iš šios chartijos 48 straipsnio 2 dalyje garantuojamos teisės į gynybą?
3. Tuo atveju, jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar pagal chartijos 53 straipsnį, sistemiškai aiškinamą atsižvelgiant į chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, valstybei narei leidžiama nustatyti asmens, nuteisto jam nedalyvaujant, perdavimo sąlygą, kad prašančioje valstybėje narėje nuosprendis galėtų būti peržiūrėtas, taip suteikiant šioms teisėms didesnę apsaugą, nei numatyta pagal [...] Sąjungos teisę, siekiant išvengti šios valstybės narės konstitucijoje įtvirtintą pagrindinę teisę aiškinti kaip ribojančią ar varžančią?

32. *Ministerio Fiscal*, Ispanijos, Belgijos, Vokietijos, Italijos, Nyderlandų, Austrijos, Lenkijos, Portugalijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės, Europos Sąjungos Taryba bei Europos Komisija šioje byloje pateikė pastabas raštu.

33. 2012 m. liepos 3 d. teismo posėdyje pareiškėjas, *Ministerio Fiscal*, Ispanijos, Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės, Taryba ir Komisija pateikė pastabas žodžiu.

III – Vertinimas

34. Prieš nagrinėjant šiuos tris klausimus reikia atsakyti į argumentus, kuriuos pateikė *Ministerio Fiscal*, Belgijos, Vokietijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės bei Taryba, teigusios, jog šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti laikomas nepriimtiniu.

A – Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtimumo

35. Šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtimumas grindžiamas dviem pagrindiniais argumentais.

36. Pirma, Pamatinis sprendimas 2009/299 netaikomas *ratione temporis* pagrindinėje byloje nagrinėjamai perdavimo procedūrai, todėl Teisingumo Teismas šioje byloje neturi kompetencijos aiškinti ir vertinti šio Pamatinio sprendimo teisėtumo. Iš tikrųjų tiek Europos arešto orderio Nr. 271/2004 išdavimo data (2004 m. birželio 8 d.), tiek ir data, kai *Audiencia Nacional* nusprendė perduoti pareiškėją Italijos valdžios institucijoms (2008 m. rugsėjo 12 d.), yra ankstesnės už Pamatinio sprendimo 2009/299 priėmimo datą.

37. Antra, aplinkybė, jog Italijos Respublika pasinaudojo Pamatinio sprendimo 2009/299 8 straipsnio 3 dalyje suteikta galimybe iki 2014 m. sausio 1 d. atidėti jo taikymą Italijos kompetentingų institucijų sprendimų, priimtų atitinkamam asmeniui nedalyvaujant teisminiame nagrinėjime, pripažinimui ir vykdymui⁷, rodo pateiktų klausimų hipotetinį pobūdį, todėl atsakymas į juos netikslingas sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje.

38. Primenu, jog pagal Teisingumo Teismo praktiką svarbumo prezumpcijos, taikytinos prejudicine tvarka nacionalinių teismų pateikiamiems klausimams, gali būti nesilaikoma tik išimtiniais atvejais, jeigu paaiškėja, kad šiuose klausimuose prašomas Sąjungos teisės nuostatų aiškinimas yra akivaizdžiai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar ginčo dalyku arba jeigu problema yra hipotetinė, arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ar teisinės informacijos, kad galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus. Išskyrus tokius atvejus, iš esmės Teisingumo Teismas privalo priimti sprendimą dėl jam pateiktų prejudicinių klausimų⁸.

39. Šioje byloje nesusiduriame nė su vienu iš atvejų, galinčių išimtinai pagrįsti prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinumą.

40. Pirmiausia reikia atmesti pirmąjį argumentą, susijusį su Pamatinio sprendimo 2009/299 netaikytinumu *ratione temporis* pagrindinėje byloje nagrinėjamai perdavimo procedūrai.

41. Iš tikrųjų iš Pamatinio sprendimo 2009/299 8 straipsnio 2 dalies formuluotės matyti, jog šis Pamatinis sprendimas „nuo [2011 m. kovo 28 d.] taikomas sprendimų, priimtų atitinkamam asmeniui nedalyvaujant teisminiame nagrinėjime, pripažinimui ir vykdymui“. Ši nuostata turi būti suprantama taip, kad nuo 2011 m. kovo 28 d., kai vykdančioji teisminė institucija sprendžia klausimą dėl sprendimų, priimtų atitinkamam asmeniui nedalyvaujant teisminiame nagrinėjime, pripažinimo ir vykdymo, nesvarbu, ar šie sprendimai priimti anksčiau, ar vėliau nei šią datą, ji turi taikyti atitinkamas Pamatinio sprendimo 2009/299 nuostatas.

42. Toks aiškinimas atitinka nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią procesinės normos paprastai laikomos taikytinomis visiems jų įsigaliojimo metu nagrinėjamiems teisiniams ginčams, skirtingai nei materialinės normos, kurios paprastai aiškinamos kaip netaikytinos iki jų įsigaliojimo susidariusioms situacijoms⁹.

43. Kadangi Pamatinio sprendimo 4a straipsnyje apsiribojama tik tuo, kad nustatoma, kokiomis sąlygomis neturėtų būti atsisakyta pripažinti ir vykdyti sprendimą, priimtą teisminiame nagrinėjime, kuriame atitinkamas asmuo asmeniškai nedalyvavo, šio 4a straipsnio nuostatas reikia laikyti procesinėmis normomis¹⁰.

44. Todėl Pamatinio sprendimo 4a straipsnis taikytinas pagrindinėje byloje nagrinėjamai perdavimo procedūrai, kuri dar tebevyksta.

7 — Žr. Pareiškimą dėl Pamatinio sprendimo 2009/299 8 straipsnio 3 dalies (OL L 97, 2009, p. 26).

8 — Žr., be kita ko, 2007 m. birželio 28 d. Sprendimą *Dell'Orto* (C-467/05, Rink. p. I-5557, 40 punktą) ir, kiek tai susiję su Sąjungos teisės nuostatos galiojimo vertinimu, 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Afton Chemical* (C-343/09, Rink. p. I-7027, 13 ir 14 punktai).

9 — Žr., be kita ko, 2008 m. rugpjūčio 12 d. Sprendimą *Santesteban Goicoechea* (C-296/08 PPU, Rink. p. I-6307, 80 punktas ir jame nurodyta Teisingumo Teismo praktika).

10 — Pagal analogiją žr. 2004 m. liepos 1 d. Sprendimą *Tsapalos ir Diamantakis* (C-361/02 ir C-362/02, Rink. p. I-6405, 20 punktas). Kaip nurodė Europos Žmogaus Teisių Teismas, Europos arešto orderio procedūra „nesusijusi su kaltinimo pagrįstumu baudžiamojame byloje“ ir „pareiškėjo perdavimas [kompetentingoms] institucijoms [yra ne] suinteresuotajam paskirta bausmė už padarytą nusikaltimą, o procedūra, skirta tam, kad būtų galima įvykdyti teismo sprendimą“ (žr. 2008 m. spalio 7 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Monedero Angora prieš Ispaniją*). Kitaip tariant, Europos arešto orderio procedūra nedaro poveikio asmeninei baudžiamajai atsakomybei, bet ja siekiama palengvinti dėl nuteistojo asmens priimto sprendimo vykdymą.

45. Kalbant apie pareiškimą, pagal kurį Italijos Respublika pasinaudojo Pamatinio sprendimo 2009/299 8 straipsnio 3 dalyje teikiama galimybe ne vėliau kaip iki 2014 m. sausio 1 d. atidėti šio Pamatinio sprendimo taikymą Italijos kompetentingų valdžios institucijų sprendimų, priimtų atitinkamam asmeniui nedalyvaujant teisminiame nagrinėjime, pripažinimui ir vykdymui, nemanau, kad dėl to pareiškimo šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas, nes dėl paties pareiškimo buvimo Teisingumo Teismo atsakymas nenaudingas sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje.

46. Iš tikrųjų nebuvo ginčijama, jog Pamatinio sprendimo 4a straipsnis materialiniu atžvilgiu skirtas pagrindinėje byloje nagrinėjamo pobūdžio situacijai reglamentuoti. Be to, kadangi 2014 m. sausio 1 d. yra galutinis terminas, niekas netrukdo Italijos Respublikai pasirinkti artimesnę šiam terminui datą, o gal net iš naujo svarstyti klausimą dėl pareiškimo.

47. Taigi nėra abejonės, kad Teisingumo Teismo atsakymas į Konstitucinio Teismo pateiktus klausimus vėliausiai 2014 m. sausio 1 d. bus naudingas ne tik Konstituciniam Teismui priimant sprendimą dėl pateikto skundo dėl pagrindinių teisių apsaugos, bet ir vykdančiajai teisminei institucijai priimant sprendimą dėl perdavimo procedūros.

48. Ypatingas Konstituciniam Teismui pateikto skundo dėl pagrindinių teisių apsaugos pobūdis taip pat patvirtina šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą. Iš tikrųjų, gavęs tokį skundą, šis teismas turi vykdyti konstitucingumo kontrolę, kuria neišvengiamai turi būti atsižvelgiama į Sąjungos teisę, visų pirma į chartiją, kaip tai nustatyta Ispanijos Konstitucijos 10 straipsnio 2 dalyje. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad nustatant Konstitucijos saugomos teisės į teisingą teismą turinį būtina atsižvelgti į Sąjungos teisę¹¹.

49. Kontrolė, kurią turi vykdyti Konstitucinis Teismas, prilygsta tai, kurią Konstitucinis Teismas gali vykdyti *a priori* tikrindamas įstatymo dėl Pamatinio sprendimo 2009/299 perkėlimo konstitucingumą. Taigi, jei, siekdamas gerai vykdyti kontrolę, šis teismas Teisingumo Teismui pateiktų klausimus dėl minėto Pamatinio sprendimo išaiškinimo ar galiojimo, tikėtina, kad Teisingumo Teismas pateiktų atsakymą, nors to Pamatinio sprendimo perkėlimo terminas dar nebūtų pasibaigęs¹².

50. Kadangi, mano nuomone, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti laikomas priimtinu, iš eilės išnagrinėsiu visus tris Konstitucinio Teismo pateiktus klausimus.

B – Dėl pirmojo klausimo

51. Pateikdamas pirmąjį klausimą Konstitucinis Teismas iš esmės nori sužinoti, ar Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies a ir b punktus reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiama šioje nuostatoje nurodytais atvejais vykdančiajai teisminei institucijai taikyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis Europos arešto orderis, galėtų pasinaudoti teise į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje.

11 — Šiuo klausimu žr. E. Guillén López „The impact of the European Convention of Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union on Spanish Constitutional law: make a virtue of necessity“, *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, Intersentia, 2011, p. 309, kuriame, be kita ko, pažymima, kad „with the authorisation for the ratification of the Lisbon Treaty, organic law 1/2008 [...] states in Article 2 that: „Under the provisions of paragraph 2 of Article 10 of the Spanish constitution and paragraph 8 of Article 1 of the Treaty of Lisbon, the rules relating to fundamental rights and freedoms recognized by the constitution shall be interpreted in accordance with the provisions of the Charter of Fundamental Rights““ (p. 334).

12 — Pagal analogiją, kiek tai susiję su ieškiniu dėl teisėtumo kontrolės, pateiktu *High Court of Justice* (England & Wales), *Queen's Bench Division (Administrative Court)* (Jungtinė Karalystė), kuriuo ginčytas direktyvos perkėlimas, nors net šio ieškinio pateikimo dieną nustatytas direktyvos perkėlimo terminas dar nebuvo pasibaigęs ir nebuvo priimta jokia šią direktyvą perkelianti nacionalinė priemonė, žr. 2008 m. birželio 3 d. Sprendimą *Intertanko ir kt.* (C-308/06, Rink. p. I-4057, 33–35 punktai) ir minėtą Sprendimą *Afton Chemical* (15–17 punktai).

52. Dėl atsakymo į šį klausimą Konstitucinis Teismas pateikia tokias savo abejones. Pirmiausia, jo nuomone, Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalis pažodžiui gali būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, bet nebūtinai draudžiama nustatyti sąlygas, kaip antai galimybę pasinaudoti teise į bylos persvarstymą. Antra, net jei tokį pažodinį aiškinimą reiktų atmesti, tokia išvada gali būti daroma iš Pamatinio sprendimo 1 straipsnio 3 dalies.

53. Nesutinku su Konstitucinio Teismo išreikštomis abejonėmis dėl Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies esmės. Iš tikrųjų šios nuostatos formuluotės, struktūros ir tikslo analizė įrodo, kad šioje nuostatoje nurodytais atvejais vykdančioji teisminė institucija negali bendrai nustatyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygos, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis Europos arešto orderis, galėtų pasinaudoti nauja teismo sprendimo priėmimo procedūra išduodančiojoje valstybėje narėje.

54. Iš Pamatinio sprendimo 4a straipsnio teksto matyti, kad jame nustatytas Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę ar su laisvės atėmimu susijusią priemonę, kai suinteresuotasis asmuo asmeniškai nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, kuriame priimtas sprendimas, neprivalomas atsisakymo vykdyti pagrindas. Šiai galimybei taikomos keturios išimtys, kai vykdančioji teisminė institucija negali atsisakyti vykdyti aptariamo Europos arešto orderio.

55. Kaip nurodyta Pamatinio sprendimo 2009/299 6 konstatuojamojoje dalyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo, kad būtų „nustatomos sąlygos, kuriomis neturėtų būti atsisakoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, priimtą po teismo nagrinėjimo, kuriame atitinkamas asmuo asmeniškai nedalyvavo. Šios sąlygos yra alternatyvios; kai tenkinama viena iš sąlygų, užpildydama atitinkamą Europos arešto orderio <...> dalį išduodančioji institucija užtikrina, kad reikalavimai yra ar bus įvykdyti, ir to turėtų užtekti sprendimui vykdyti remiantis tarpusavio pripažinimo principu.“

56. Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies a–d punktuose nurodyti atvejai gali būti suskirstyti į dvi kategorijas.

57. Pirmoji kategorija apima šios nuostatos a ir b punktus. Iš jų matyti, kad vykdančioji teisminė institucija negali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderio, kai suinteresuotajam asmeniui buvo asmeniškai įteiktas teismo šaukimas ar jis kitaip buvo informuotas apie teismo posėdžio datą ir vietą ir buvo informuotas, jog sprendimas gali būti priimtas jam neatvykus į teisminį nagrinėjimą, arba kai suinteresuotasis asmuo, žinojęs apie numatytą teisminį nagrinėjimą, įgaliojo advokatą, kurį paskyrė pats arba valstybė narė, jį ginti teisme ir iš tikrųjų šis advokatas jį gynė.

58. Atsižvelgiant į aplinkybes pagrindinėje byloje, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pareiškėjo padėtis atitinka būtent Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies b punkte numatytą atvejį. Primenu, kad iš tikrųjų pareiškėjas įgaliojo du jo pasitikėjimą turinčius advokatus ir jiems *Tribunale di Ferrara* pranešė apie vyksiantį teismo procesą, todėl jis apie tai žinojo. Taip pat nustatyta, kad pareiškėjas iš tikrųjų buvo ginamas šių dviejų advokatų pirmosios instancijos teisme ir vėliau apeliacinėje bei kasacinėje instancijose.

59. Nagrinėjant Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies a ir b punktus reikia konstatuoti, kad šių dviejų punktų tekste visiškai neminimas reikalavimas, kad šiais atvejais suinteresuotasis asmuo galėtų pasinaudoti teise į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje.

60. Išnagrinėjus visas Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies nuostatas paaiškėja, kad šios dalies c ir d punktuose nurodyti atvejai, kurie priskiriami antrajai kategorijai, iš tikrųjų yra vieninteliai, kai suinteresuotasis asmuo gali pasinaudoti teise į bylos persvarstymą.

61. Tai, kaip Sąjungos teisės aktų leidėjas suvokė šiuos atvejus, labai skiriasi nuo Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 punkto logikos. Primenu, jog pagal šią nuostatą tam tikromis sąlygomis vykdančiajai teisminei institucijai leidžiama nustatyti keliamą perdavimo reikalavimą, kad išduodančioji teisminė institucija asmeniui, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, tinkamai užtikrintų galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje ir dalyvauti teisme. Vykdančioji teisminė institucija vertina, ar šios garantijos buvo tinkamos.

62. Tačiau Pamatinio sprendimo 4a straipsnio c ir d punktais panaikinama vykdančiosios teisminės institucijos, kuri turi pasitikėti Europos arešto orderyje pateikta informacija, diskrecija. Todėl iš esmės vykdančioji teisminė institucija privalo vykdyti Europos arešto orderį, kai jame nurodyta arba kad, suinteresuotajam asmeniui įteikus sprendimą ir aiškiai jį informavus apie jo teisę į bylos persvarstymą, šis aiškiai nurodė, jog neginčija sprendimo, ar per paskirtą terminą neprašė persvarstyti sprendimo, arba kad suinteresuotajam asmeniui nebuvo asmeniškai įteiktas sprendimas, bet jis bus įteiktas asmeniškai nedelsiant po perdavimo ir asmuo bus aiškiai informuotas apie teisę į bylos persvarstymą ir terminą, per kurį turi prašyti tokios procedūros.

63. Taigi iš Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies struktūros matyti, kad šio straipsnio c ir d punktai yra vieninteliai, kuriuose kalbama apie galimybę, kai suinteresuotasis asmuo gali pasinaudoti teise į bylos persvarstymą, ir kad, priešingai, šios dalies a ir b punktuose išvardyti atvejai, kai suinteresuotasis asmuo negali reikalauti tokios teisės. Reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su šiais dviem punktais, Sąjungos teisės aktų leidėjo pozicija tikslesnė, bet iš esmės nesiskiria nuo tos, kurios laikosi Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 dalyje. Iš tikrųjų šios nuostatos aiškinimas *a contrario* rodo, kad joje jau atmesta galimybė perdavimą sieti su teisės prašyti persvarstyti bylą egzistavimu, kai suinteresuotasis asmuo asmeniškai gavo šaukimą į teismą arba buvo kitaip informuotas apie teismo posėdžio, kuriame priimtas sprendimas jam nedalyvaujant, datą ir vietą.

64. Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies a ir b punktuose Sąjungos teisės aktų leidėjas iš esmės patvirtino, kad kai suinteresuotasis asmuo žinojo apie numatomą teisminį nagrinėjimą ir buvo informuotas apie tai, kad sprendimas gali būti priimtas jam nedalyvaujant, arba kai, žinodamas apie numatytą teisminį nagrinėjimą, įgaliojo advokatą jį ginti, toks asmuo turi būti laikomas atsisakiusiu dalyvauti nagrinėjant jo bylą teisme, todėl jis nebegali pasinaudoti teise į bylos persvarstymą.

65. Šiais atvejais bendrai leisti vykdančiajai teisminei institucijai suinteresuotojo asmens perdavimą sieti su galimybe persvarstyti bylą reikėtų pridėti pagrindą, kuriuo remiantis būtų galima atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį. Tai prieštarautų aiškiai išreikštai Sąjungos teisės aktų leidėjo valiai teisinio saugumo sumetimais išsamiai numatyti atvejus, kai turi būti laikoma, kad teisiniame nagrinėjime asmeniškai nedalyvavusio asmens procesinės teisės nebuvo pažeistos, todėl Europos arešto orderis turi būti vykdomas.

66. Tikslas, kurio Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė priimdamas Pamatinio sprendimo 4a straipsnį, patvirtina, kad jis nenorėjo vykdančiosioms teisminėms institucijoms palikti galimybės taikyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis orderis, galėtų pasinaudoti teise į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje.

67. Priimdamas Pamatinį sprendimą 2009/299 Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė ištaisyti Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 dalyje numatytos tvarkos trūkumus ir ją patobulinti, kad būtų geresnė pusiausvyra tarp tikslo sustiprinti asmenų, dėl kurių vyksta baudžiamasis procesas, procesines teises ir tikslo palengvinti teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, visų pirma pagerinti valstybių narių teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą¹³.

13 — Žr. Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 1 dalį.

68. Kaip matyti iš Pamatinio sprendimo 2009/299 3 konstatuojamosios dalies, Sąjungos teisės aktų leidėjas rėmėsi išvada, kad pagal ankstesnės redakcijos Pamatinį sprendimą 2002/584 tam tikromis sąlygomis „vykdančiajai institucijai leidžiama reikalauti, kad išduodančioji institucija asmeniui, dėl kurio yra išduotas Europos arešto orderis, tinkamai užtikrintų galimybę prašyti persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje ir dalyvauti teismo sprendimo priėmimo metu“. Sąjungos teisės aktų leidėjas pažymi, kad pagal šią tvarką „vykdančioji institucija turi nuspręsti, ar toks užtikrinimas yra tinkamas, todėl yra sunku tiksliai suprasti, kuriais atvejais galima atsisakyti vykdyti sprendimą“.

69. Dėl šių netikslumų, galinčių sumažinti asmeniui nedalyvaujant priimtų teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo mechanizmo veiksmingumą, Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad būtina „nustatyti aiškius ir bendrus sprendimų, priimtų po teismo nagrinėjimo, kuriame atitinkamas asmuo asmeniškai nedalyvavo, nepripažinimo pagrindus“¹⁴. Todėl Pamatiniu sprendimu 2009/299 siekiama „nustatyti tokius bendrus pagrindus, sudarančius vykdančiajai institucijai galimybę vykdyti sprendimą nepaisant to, kad asmuo nedalyvavo teisminiame nagrinėjime, visapusiškai gerbiant asmens teisę į gynybą“¹⁵.

70. Visi šie požymiai įrodo, kad panaikindamas sąlyginio perdavimo galimybę, numatytą Pamatinio sprendimo 2002/584 5 straipsnio 1 dalyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo pagerinti asmeniui nedalyvaujant priimtų teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą ir kartu sustiprinti asmenų procesines teises. Jo pasirinktas sprendimas, t. y. išsamiai numatyti atvejus, kai Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti sprendimą, priimtą asmeniui nedalyvaujant, vykdymas turi būti laikomas nepažeidžiančiu teisės į gynybą, nesuderinamas su tuo, kad išliktų galimybė, jog vykdančioji teisminė institucija taikys šio vykdymo sąlygą, kad aptariamasis nuosprendis galėtų būti peržiūrėtas, siekiant užtikrinti suinteresuotojo asmens teisę į gynybą.

71. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Konstitucinis Teismas išreiškė mintį, kad pagal Pamatinio sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalį ir pagal Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 2 dalį gali būti leidžiama išlaikyti tokią galimybę.

72. Primenu, kad iš šių dviejų straipsnių, kurių turinys iš esmės identiškas, matyti, jog šiais pamatiniais sprendimais nepakeičiama pareiga gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus, nurodytus ESS 6 straipsnyje, tarp jų ir asmens, dėl kurio nagrinėjama baudžiamoji byla, teisę į gynybą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teiginys reiškia, kad remdamosi pareiga gerbti pagrindines teises vykdančiosios teisminės institucijos galėtų atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, įskaitant ir Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies a–d punktuose nurodytus atvejus, kai atitinkamas asmuo negali pasinaudoti teise į bylos persvarstymą. Iš tikrųjų remiantis šiuo teiginiu kiltų klausimas dėl šios nuostatos galiojimo atsižvelgiant į Sąjungos teisės sistemoje saugomas pagrindines teises, nes pagal minėtą nuostatą būtų suteikiama nepakankama teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisės į gynybą apsauga, o tai yra antrojo klausimo nagrinėjimo dalykas.

C – Dėl antrojo klausimo

73. Pateikdamas antrąjį klausimą Konstitucinis Teismas Teisingumo Teismo prašo nuspręsti, ar Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalis atitinka reikalavimus, kylančius iš chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio 2 dalies.

14 — Žr. Pamatinio sprendimo 2009/299 4 konstatuojamąją dalį.

15 — Ten pat.

74. Remiantis su šiais dviem straipsniais susijusiais išaiškinimais¹⁶, chartijos 47 straipsnio antra pastraipa atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, o chartijos 48 straipsnio 2 dalis atitinka būtent EŽTK 6 straipsnio 3 dalį. Pagal chartijos 52 straipsnio 3 dalį chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių EŽTK garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje konvencijoje, ši nuostata nekliudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą. Todėl išnagrinėsiu Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, susijusią su garantijomis, kurios turi būti taikomos teisiamejam nedalyvaujant priimtiems teismo sprendimams, o tada aiškinsiuosi, ar pagal Sąjungos teisę šioje srityje turi būti nustatyta didesnė apsauga.

75. Europos Žmogaus Teisių Teismas bendruosius principus, taikomus teismo sprendimams, priimtiems teisiamejam nedalyvaujant, apibendrino 2006 m. kovo 1 d. Sprendime *Sejdovic prieš Italiją*¹⁷, o juos neseniai patvirtino 2012 m. balandžio 24 d. Sprendime *Haralampievs prieš Bulgariją* ir 2012 m. gegužės 22 d. Sprendime *Idalov prieš Rusiją*.

76. Europos Žmogaus Teisių Teismas nurodė, kad „galimybė „kaltinamajam“ dalyvauti teismo posėdyje išplaukia iš viso [EŽTK] 6 straipsnio dalyko ir tikslo“¹⁸. Šis Teismas nusprendė, kad „nors kaltinamajam nedalyvaujant vykstantis procesas savaime neprieštarauja [EŽTK] 6 straipsniui, vis dėlto tada, kai *in absentia* nuteistas asmuo vėliau negali prašyti, kad jį išklauses teismas iš naujo priimtų sprendimą dėl faktinio ir teisinio kaltinimo pagrįstumo, yra atsisakymas vykdyti teisingumą, jei nenustatyta, kad jis atsisakė savo teisės dalyvauti teismo posėdyje ir gintis <...> arba kad jis siekė išvengti teisingumo“¹⁹.

77. Maža to, Europos Žmogaus Teisių Teismas mano, kad „pareiga užtikrinti kaltinamajam teisę dalyvauti posėdžių salėje – arba per pirmąjį dėl jo pradėtą procesą, arba naujo proceso metu – yra vienas iš esminių [EŽTK] 6 straipsnio elementų <...>. Todėl atsisakymas nagrinėti bylą iš naujo, kai sprendimas priimtas už akių ir nėra jokių duomenų, kad kaltinamasis atsisakė teisės dalyvauti teismo posėdyje, buvo laikomas „akivaizdžiu atsisakymu vykdyti teisingumą“ (pranc. k. *flagrant déni de justice*), o tai atitinka procesinę sąvoką „akivaizdžiai prieštaraujantis [EŽTK] 6 straipsniui arba jame įtvirtintiems principams“²⁰.

78. Be to, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos matyti, kad „nei [EŽTK] 6 straipsnio tekstas, nei esmė nekliudo asmeniui savo valia tiesiogiai arba netiesiogiai atsisakyti teisės į teisingą bylos nagrinėjimą garantijų <...>. Vis dėlto tam, kad atitiktų [EŽTK], teisės dalyvauti teismo posėdyje atsisakymas turi būti nustatytas aiškiai ir jam turi būti taikomos bent jau minimalios tokio atsisakymo svarbą atitinkančios garantijos <...>. Be to, atsisakymas neturi pažeisti jokio svarbaus viešojo intereso“²¹. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat nusprendė, kad „kaltinamasis gali būti laikomas savo veiksmais netiesiogiai atsisakiusiu svarbios teisės, susijusios su [EŽTK] 6 straipsniu, tik jei įrodyta, kad jis galėjo protingai numatyti savo veikslių šiuo atžvilgiu pasekmes“²².

79. Europos Žmogaus Teisių Teismas vertindamas, ar nagrinėjamas nacionalinis procesas atitinka teisės į teisingą bylos nagrinėjimą reikalavimus pagal EŽTK 6 straipsnį, didelę svarbą teikia tam, kad kaltinamojo nedalyvavimas nebūtų baudžiamas pažeidžiant teisę į gynybą dalyvavimą²³. Iš tikrųjų, „nors ir neabsoliuti, kiekvieno kaltinamojo teisė būti veiksmingai ginamam advokato, kurį prireikus gali

16 — Žr. su Pagrindinių teisių chartija susijusius išaiškinimus (OL C 303, 2007, p. 17).

17 — Sprendimų ir nutarimų rinkinys 2006-II.

18 — Žr. minėtus EŽTT sprendimus *Sejdovic prieš Italiją* (81 punktas) ir *Haralampievs prieš Bulgariją* (30 punktas).

19 — Žr. minėtą EŽTT sprendimą *Sejdovic prieš Italiją* (82 punktas).

20 — Žr. minėtus EŽTT sprendimus *Sejdovic prieš Italiją* (84 punktas) ir *Haralampievs prieš Bulgariją* (31 punktas).

21 — Žr. minėtus EŽTT sprendimus *Sejdovic prieš Italiją* (86 punktas) ir *Haralampievs prieš Bulgariją* (32 punktas). Taip pat žr. minėtą EŽTT sprendimą *Idalov prieš Rusiją* (172 punktas).

22 — Žr. minėtą EŽTT sprendimą *Idalov prieš Rusiją* (173 punktas). Tuo pačiu klausimu taip pat žr. minėtus EŽTT sprendimus *Sejdovic prieš Italiją* (87 punktas) ir *Haralampievs prieš Bulgariją* (33 punktas).

23 — Žr., be kita ko, 2001 m. birželio 14 d. EŽTT sprendimą *Medenica prieš Šveicariją*, Sprendimų ir nutarimų rinkinys 2001-VI, kuriame dėl suinteresuotojo asmens, kuriam buvo laiku pranešta apie jo atžvilgiu pradėtą baudžiamąjį persekiojimą ir posėdžio datą, EŽTT pažymi, kad „teismo posėdyje [jo] gynybą užtikrino du paties pasirinkti advokatai“ (56 punktas).

paskirti teismas, yra vienas pagrindinių teisingo bylos nagrinėjimo elementų. Kaltinamasis šios teisės nepraranda vien dėl to, kad nedalyvavo teismo posėdyje²⁴. Europos Žmogaus Teisių Teismas nusprendė, kad „<...> baudžiamosios sistemos teisingumui esminės svarbos turi tai, kad kaltinamasis būtų tinkamai ginamas tiek pirmojoje, tiek apeliacinėje instancijoje“²⁵. Todėl „nors teisės aktų leidėjas turi turėti galimybę atgrasyti nuo nepateisinamo nedalyvavimo, jis negali už tai bausti pažeisdamas teisę į gynybą dalyvavimą“²⁶, o „teismai turi užtikrinti proceso teisingumą ir todėl užtikrinti, žinoma, kad advokatui, kuris jame dalyvauja, tam, kad gintų savo klientą šiam nesant, būtų suteikta galimybė tai daryti“²⁷.

80. Atsižvelgdamas į šiuos argumentus manau, kad Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalis ne tik atitinka šiuos Europos Žmogaus Teisių Teismo išaiškintus reikalavimus, bet ir juos kodifikuoja, kad būtų užtikrintas jų taikymas vykdant Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti sprendimą, priimtą procese, kuriame suinteresuotasis asmuo asmeniškai nedalyvavo.

81. Taigi šios nuostatos a ir b punktuose nustatytos sąlygos, kuriomis suinteresuotasis asmuo turi būti laikomas savo valia ir aiškiai atsakiusiu dalyvauti procese, todėl jis nebegali reikalauti persvarstyti bylą. Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies b punktas yra nukrypimas nuo 4a straipsnio 1 dalies a punkto, susijęs su atveju, kai atitinkamas asmuo, žinojęs apie numatytą teisminį nagrinėjimą, sąmoningai pasirinko būti atstovaujamas advokato ir asmeniškai nedalyvauti procese²⁸, o tai įrodo, kad šis asmuo atsakė asmeniškai dalyvauti teisiniame nagrinėjime, bet užsitikrindamas savo teisę į gynybą. Galiausiai, Pamatinio sprendimo 4a straipsnio c ir d punktai apima tokius atvejus, kai atitinkamas asmuo, kuriam netaikomi šios nuostatos a ir b punktai, turi teisę į bylos persvarstymą arba į apeliacinį procesą.

82. Todėl, atsižvelgiant į Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus, Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalimi sustiprinamos asmenų, dėl kurių vyksta baudžiamasis procesas, procesinės teisės Sąjungos teisėje taikant apsaugos standartus, apibrėžtus Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje, kartu palengvinant teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose ir visų pirma pagerinant valstybių narių teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą.

83. Manau, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytas apsaugos standartas yra pakankamas ir tinkamas minėtiems tikslams pasiekti ir kad dėl chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio 2 dalies laikymosi nereikia nustatyti teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisės į gynybą didesnės apsaugos, pavyzdžiui, nustatyti, kad teisė į bylos persvarstymą yra absoliutus reikalavimas, nesusijęs su atitinkamo asmens atliktais veiksmais.

84. Nematau priežasties toliau nagrinėti, nes Europos Žmogaus Teisių Teismo pasirinkta pozicija yra darni, be to, Teisingumo Teismas negalėtų remtis bendromis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis, kad taikytų aukštesnio lygio apsaugą. Iš tikrųjų aplinkybė, kad Pamatinį sprendimą 2009/299 pasiūlė septynios valstybės narės ir kad jį priėmė visos valstybės narės, leidžia daryti pakankamai užtikrintą prielaidą, kad didžiosios dalies valstybių narių koncepcija nesutampa su ta, kuri išdėstyta Konstitucinio Teismo praktikoje²⁹.

24 — Žr., be kita ko, 2001 m. vasario 13 d. EŽTT sprendimo *Krombach prieš Prancūziją*, Sprendimų ir nutarimų rinkinys 2001-II, 89 punktą. Taip pat žr. minėtą EŽTT sprendimą *Sejdovic prieš Italiją* (91 punktas).

25 — Žr., be kita ko, minėtą EŽTT sprendimą *Sejdovic prieš Italiją* (91 punktas).

26 — Žr., be kita ko, 1999 m. sausio 21 d. EŽTT sprendimo *Van Geyseghe prieš Belgiją*, Sprendimų ir nutarimų rinkinys 1999-I, 34 punktą ir minėtą Sprendimą *Krombach prieš Prancūziją* (89 punktas), taip pat tuo pačiu klausimu – minėtą Sprendimą *Sejdovic prieš Italiją* (92 punktas).

27 — Žr., be kita ko, minėtą Sprendimą *Sejdovic prieš Italiją* (93 punktas).

28 — Žr. Pamatinio sprendimo 2009/299 10 konstatuojamąją dalį.

29 — Kitaip tariant, pakartojant 2010 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals prieš Komisiją* (C-550/07 P, Rink. p. I-8301) 74 punkte vartotus žodžius, ginčai, kurie vyko nagrinėjant šią bylą Teisingumo Teisme, neatkleidė „jokios vėraujančios tendencijos“ 27 valstybių narių teisės sistemose, kuri būtų palanki Konstitucinio Teismo pasirinktam aiškinimui.

85. Todėl, mano nuomone, Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalis neturi jokių trūkumų, kiek tai susiję su jos teisėtumo vertinimu atsižvelgiant į chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą ir 48 straipsnio 2 dalį.

86. Be to, pažymiu, jog atsižvelgiant į tai, kad Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalies reglamentavimas išsamus ir tinkamas pagrindinių teisių apsaugos atžvilgiu, kiek tai susiję su klausimu dėl teisės į bylos persvarstymą, kai vykdomas Europos arešto orderis, išduotas siekiant įvykdyti sprendimą, priimtą teisminiame nagrinėjime, kuriame suinteresuotasis asmuo asmeniškai nedalyvavo, pagal Pamatinio sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalį ir Pamatinio sprendimo 2009/299 1 straipsnio 2 dalį neturėtų būti leidžiama vykdančiosioms teisminėms institucijoms atsakyti taikyti Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalį remiantis teisės į teisingą bylos nagrinėjimą griežtesne koncepcija sistemingai reikalaujant suteikti galimybę persvarstyti bylą išduodančiojoje valstybėje narėje, kai Europos arešto orderyje nurodyta, kad suinteresuotojo asmens padėtis yra tokia, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalies a–d punktuose.

87. Dabar reikia nustatyti, ar pagal chartijos 53 straipsnį Konstituciniam Teismui suteikiama galimybė taikant Pamatinį sprendimą išlaikyti jo pateiktą Ispanijos Konstitucijos 24 straipsnio 2 dalies išaiškinimą, pagal kurį asmens, nuteisto jam nedalyvaujant, perdavimui turėtų būti taikoma sąlyga, kad nuosprendis galėtų būti peržiūrėtas išduodančiojoje valstybėje narėje.

D – Dėl trečiojo klausimo

88. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo prašo nuspręsti, ar pagal chartijos 53 straipsnį leidžiama vykdančiajai teisminei institucijai, remiantis savo nacionaline konstitucine teise, nustatyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio jis išduotas, galėtų pasinaudoti teise į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje, nors tokios sąlygos taikymas neleidžiamas pagal Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalį.

89. Taigi šiuo klausimu Teisingumo Teismo prašoma patikslinti, koks chartijos 53 straipsnio teisinis turinys ir taikymo sritis.

90. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Konstitucinis Teismas pateikė tris galimus šio straipsnio aiškinimus.

91. Pagal pirmąjį aiškinimą chartijos 53 straipsnis prilyginamas nuostatai, kurioje numatyta minimali apsaugos norma, būdinga tarptautiniams žmogaus teisių apsaugos dokumentams, pavyzdžiui, įtvirtinta EŽTK 53 straipsnyje³⁰. Todėl chartija nustato minimalų standartą, kuris valstybės narėms leidžia taikyti didesnius apsaugos reikalavimus, kylančius iš jų konstitucijų, ir taip išvengiama, kad pagrindinių teisių apsaugos lygis mažėtų.

92. Remiantis šia prielaida, pagal chartijos 53 straipsnį valstybei narei leidžiama taikyti Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti asmeniui nedalyvaujant priimtą teismo sprendimą, vykdymo sąlygas, kuriomis siekiama išvengti, kad jos konstitucijoje įtvirtintos pagrindinės teisės būtų aiškinamos kaip ribojančios ar varžančios, tačiau šis valstybėje narėje galiojantis aukštesnis apsaugos lygis nebūtinai turi būti taikomas ir kitose valstybėse narėse, tai užtikrinant su Teisingumo Teismo pagalba. Vadovaujantis

30 — Pagal EŽTK 53 straipsnį „jokia šios Konvencijos nuostata negali būti suprantama kaip ribojanti kokias nors žmogaus teises ir pagrindines laisves, įtvirtintas pagal kurios nors Aukštosios Susitariančios Šalies įstatymus ar bet koki kitą jos sudarytą tarptautinį susitarimą“.

tokiu požiūriu, reikėtų manyti, kad tada, kai Teisingumo Teismas nemano, jog pagal Sąjungos teisę būtina pagrindinei teisei suteikti didesnę apsaugą nei ta, kuri nustatyta EŽTK, pagal chartijos 53 straipsnį valstybei narei leidžiama užtikrinti tokią didesnę šios pagrindinės teisės apsaugą remiantis konstitucija³¹.

93. Pagal antrąją chartijos 53 straipsnio aiškinimą šiuo straipsniu siekiama atskirti atitinkamai chartijos taikymo sritį ir, be kita ko, valstybių narių konstitucijų taikymo sritį, primenant, kad pagal chartijos 51 straipsnį Sąjungos teisės taikymo srityje turi būti taikomi chartijoje nustatyti pagrindinių teisių apsaugos reikalavimai. Tačiau ne Sąjungos teisės taikymo srityje pagal chartiją nedraudžiama taikyti valstybės narės konstitucijoje nustatytų reikalavimų. Anot Konstitucinio Teismo, šis chartijos 53 straipsnio aiškinimas, kuris paaiškinamas reikalavimu vienodai taikyti Sąjungos teisę, turi trūkumų dėl to, kad, pirma, šis straipsnis netektų savo teisinio turinio, nes taptų perteklinis, atsižvelgiant į chartijos 51 straipsnį, ir, antra, būtų pripažįstama, jog dėl chartijos valstybėse narėse galėtų sumažėti pagrindinių teisių apsaugos lygis, nustatytas jų konstitucinėse normose.

94. Minėtas chartijos 53 straipsnio aiškinimas reikštų, kad Konstitucinis Teismas turi adaptuoti savo teismų praktiką, susijusią su Ispanijos Konstitucijos 24 straipsnio aiškinimu taikant Pamatinio sprendimo 4a straipsnį. Tačiau ne Pamatinio sprendimo taikymo srityje jis galėtų taikyti aukštesnį pagrindinių teisių apsaugos lygį.

95. Pagal Konstitucinio Teismo pasiūlytą trečiąją chartijos 53 straipsnio aiškinimą reikia remtis vienu arba kitu iš dviejų pirmiau pateiktų aiškinimų atsižvelgiant į nagrinėjamų pagrindinių teisių apsaugos konkrečios problemos charakteristikas ir aplinkybes, kuriomis vertinamas reikiamas apsaugos lygis³².

96. Mano nuomone, reikia griežtai atmesti Konstitucinio Teismo pasiūlytą pirmąjį aiškinimą.

97. Iš tikrųjų šis aiškinimas pažeistų Sąjungos teisės viršenybės principą, nes kiekvienu konkrečiu atveju reikėtų teikti pirmenybę tai teisės normai, pagal kurią aptariamai pagrindinei teisei suteikiamas didesnis apsaugos lygis. Taip tam tikrais atvejais būtų pripažinta nacionalinių konstitucijų viršenybė Sąjungos teisės atžvilgiu.

98. Tačiau Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta, kad kai nacionalinės teisės normomis, nors jos ir konstitucinio lygmens, apribojama Sąjungos teisės taikymo sritis, jomis pažeidžiamas šios teisės vienodas taikymas ir veiksmingumas, todėl tai draudžiama³³.

99. Manau, kad chartijos 53 straipsnis neturi būti aiškinamas kaip nuostata, kuria siekiama išspręsti konfliktą tarp, pirma, antrinės teisės normos, aiškinamos pagal chartiją, kurioje nustatomas tam tikras pagrindinės teisės apsaugos standartas, ir, antra, nacionalinės konstitucijos normos, kurioje nustatytas tos pačios pagrindinės teisės aukštesnis apsaugos lygis. Tokiu atveju šiuo straipsniu nesiikiama suteikti pirmenybės didesnę apsaugą teikiančiai normai, įtvirtintai nacionalinėje konstitucijoje, ir jis neturi tokio poveikio. Priešinga išvada prieštarautų nusistovėjusiai Teisingumo Teismo praktikai dėl Sąjungos teisės viršenybės.

31 — Šiuo klausimu Konstitucinis Teismas remiasi 2003 m. birželio 12 d. Sprendimu *Schmidberger* (C-112/00, Rink. p. I-5659, 74 punktas), 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimu *International Transport Workers' Federation ir Finnish Seamen's Union* (C-438/05, Rink. p. I-10779, 45 punktas) ir 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimu *Laval un Partneri* (C-341/05, Rink. p. I-11767, 93 punktas). Iš šių sprendimų nurodytų punktų matyti, kad pagrindinių teisių apsauga yra teisėtas interesas, kuris iš esmės gali pateisinti Sąjungos teisėje nustatytų pareigų, net ir susijusių su Sutartimi užtikrinama pagrindine laisve, kaip antai laisvu prekių judėjimu ar laisvu paslaugų teikimu, apribojimus.

32 — Šiuo klausimu Konstitucinis Teismas nurodo 2004 m. spalio 14 d. Sprendimą *Omega* (C-36/02, Rink. p. I-9609, 37 ir 38 punktai) ir minėtą Sprendimą *Pupino* (60 punktas).

33 — Žr., be kita ko, 1970 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *Internationale Handelsgesellschaft* (11/70, Rink. p. 1125, 3 punktas), 1996 m. liepos 2 d. Sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-473/93, Rink. p. I-3207, 38 punktas) ir 2010 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Winner Wetten* (C-409/06, Rink. p. I-8015, 61 punktas).

100. Šiuo klausimu pažymiu, kad iš chartijos 53 straipsnio formuluotės tikrai neišplaukia, jog jis turėtų būti aiškinamas taip, kad jame nustatoma Sąjungos teisės viršenybės principo išimtis. Priešingai, matyti, jog chartijos rengėjai pasirinko žodžius „atitinkamoje taikymo srityje“, kad nebūtų pažeistas šis principas³⁴. Be to, Teisingumo Teismo praktikoje suformuluotas minėtas principas buvo patvirtintas deklaracijose, pridėtose prie tarpvyriausybinių konferencijos, priėmusios Lisabonos sutartį (pasirašyta 2007 m. gruodžio 13 d.), baigiamojo akto³⁵.

101. Konstitucinio Teismo pateiktas pirmasis aiškinimas taip pat pakenktų vienodam Sąjungos teisės taikymui ir veiksmingumui valstybėse narėse.

102. Kiek tai susiję su šia byla, visų pirma dėl šio aiškinimo kiltų didelė grėsmė Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalyje nustatyto apsaugos standarto vienodam taikymui ir iškiltų kliūtis vykdyti Europos arešto orderius, išduotus siekiant įvykdyti teisiamajam nedalyvaujant priimtus teismo sprendimus.

103. Iš tikrųjų dėl tokio aiškinimo valstybėms narėms liktų didelė diskrecija atsisakyti perduoti asmenį tada, kai sprendimas priimtas teisiamajam nedalyvaujant. Atsižvelgiant į teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kai sprendimas priimtas už akių, apsaugos lygį, koks nustatytas Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje, ir į tai, kad priimtas Pamatinis sprendimas 2009/299, dauguma valstybių narių iš tikrųjų už akių nuteistam asmeniui nesuteikia teisės į bylos persvarstymą, kai toks asmuo aiškiai atsisakė dalyvauti nagrinėjant bylą. Todėl pasiūlytas aiškinimas lemtų tai, kad Ispanijos teisminės institucijos nevykdytų Europos arešto orderių, išduotų siekiant įvykdyti teisiamajam nedalyvaujant priimtus sprendimus, nes išduodančiosios valstybės narės atitinkamiems asmenims negali užtikrinti, kad byla bus persvarstyta. Be to, sukūrus tokio pobūdžio lanksčią sistemą, nusikaltę asmenys būtų skatinami bėgti į tas valstybes nares, pagal kurių konstitucines nuostatas taikoma didesnė apsauga nei kitose, ir taip būtų pakenkta Pamatinio sprendimo veiksmingumui³⁶.

104. Šis pirmasis chartijos 53 straipsnio aiškinimas kelia grėsmę ir teisinio saugumo principui, nes tokią antrinės teisės nuostatą, nors ir nepažeidžiančią chartijoje garantuojamų pagrindinių teisių, valstybė narė gali atmesti dėl to, kad ja pažeidžiama kuri nors iš jos konstitucijos nuostatų.

105. Apskritai Konstitucinio Teismo pasiūlytas pirmasis aiškinimas prieštarauja pagrindinių teisių apsaugos lygio, kuris turi būti užtikrinamas Sąjungoje, tradicinei vertinimo technikai.

106. Iš tikrųjų, nors chartijos saugomų teisių aiškinimu turi būti siekiama aukšto apsaugos lygio, o tokia išvada gali būti daroma iš chartijos 52 straipsnio 3 dalies bei 52 straipsnio 4 dalies paaiškinimų, vis dėlto svarbu pažymėti, kad turi būti kalbama apie Sąjungos teisei pritaikytą apsaugos lygį, kaip, beje, patikslinta minėtuose paaiškinimuose.

107. Kalbama apie principą, kuriuo jau seniai vadovaujamosi Sąjungoje aiškinant pagrindines teises, t. y. kad pagrindinių teisių apsauga Sąjungoje turi būti užtikrinama atsižvelgiant į jos struktūrą ir tikslus³⁷. Šiuo atžvilgiu svarbu ir tai, kad chartijos preambulėje paminėti pagrindiniai Sąjungos tikslai, o tarp jų ir laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimas.

108. Todėl negalima samprotauti remiantis vien tik pagrindinių teisių apsaugos aukštesniu ar žemesniu lygiu, neatsižvelgiant į Sąjungos veiklos imperatyvus ir Sąjungos teisės specifiką.

34 — Šiuo klausimu žr. C. Ladenburger „The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions“, *European Union Institutional Report*, XXV FIDE kongreso pranešimai, Talinas, Tartu University Press, 2012, 1 t., p. 141, būtent p. 175 ir 124 išnaša.

35 — Žr. 17 deklaraciją dėl viršenybės.

36 — Žr. A. Tinsley „Note on the reference in case C-399/11 Melloni“, *New Journal of European Criminal Law*, 3 t., 1-asis leidimas, 2012, p. 19, būtent p. 28. Autorius remiasi M. Arroyo Jiménez straipsniu „Sobre la primera cuestión prejudicial planteada por el Tribunal Constitucional – Bases, contenido y consecuencias“, *Revista Para el Análisis del Derecho*, Barcelona, 2011 m. spalio mėn.

37 — Minėtas sprendimas *Handelsgesellschaft* (4 punktas).

109. Saugotinos pagrindinės teisės ir joms taikytinas apsaugos lygis atspindi atitinkamos visuomenės pasirinkimą, susijusį su siekiama teisinga pusiausvyra tarp subjektų ir bendruomenės, kuriai jie priklauso, interesų. Toks pasirinkimas glaudžiai susijęs su vertinimais, kurie apibūdina atitinkamą teisės sistemą, visų pirma atsižvelgiant į jos socialinį, kultūrinį ir istorinį kontekstą, todėl šis pasirinkimas negali būti automatiškai perkeliamas į kitas sistemas³⁸.

110. Jei chartijos 53 straipsnis būtų aiškinamas taip, kad pagal jį valstybėms narėms Sąjungos teisės taikymo srityje leidžiama taikyti savo konstitucines nuostatas, užtikrinančias atitinkamos pagrindinės teisės aukštesnį apsaugos lygį, būtų nepaisoma to, kad siekiamo pagrindinių teisių apsaugos lygio nustatymas yra glaudžiai susijęs su kontekstu, į kurį atsižvelgiant tai daroma.

111. Todėl, net jei siekiama aukšto pagrindinių teisių apsaugos lygio, Sąjungos teisės savitumas reikalauja, kad aiškinant nacionalinę konstituciją nustatytas apsaugos lygis nebūtų savaime taikomas Sąjungos lygiu ir juo negalima remtis taikant Sąjungos teisę.

112. Kiek tai susiję su pagrindinių teisių apsaugos lygio, kuris turi būti užtikrintas Sąjungos teisės sistemoje, vertinimu, reikia atsižvelgti į Sąjungos veiklos specifinius interesus. Tai pasakytina, be kita ko, ir apie būtiną vienodą Sąjungos teisės taikymą, ir apie reikalavimus, susijusius su laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimu. Dėl šių specifinių interesų pagrindinių teisių apsaugos lygį reikia reguliuoti atsižvelgiant į susiduriančius skirtingus interesus.

113. Pamatinis sprendimas 2009/299 įrodo būtent tai, kad pagrindinių teisių apsaugos lygis turi būti nustatomas ne *in abstrakto*, o taip, kad atitiktų reikalavimus, susijusius su laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimu.

114. Šiuo atžvilgiu yra akivaizdus ryšys tarp valstybių narių teisės aktų dėl asmens teisių baudžiamajame procese derinimo ir tarp šių valstybių tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo.

115. Kaip nurodyta Pamatinio sprendimo 10 konstatuojamojoje dalyje, „Europos arešto orderio mechanizmo įgyvendinimas grindžiamas aukštu valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo laipsniu“. Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Pamatiniu sprendimu siekiama palengvinti ir paspartinti teisminį bendradarbiavimą ir kad taip juo norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti aukštu tarpusavio pasitikėjimo laipsniu įgyvendinimo³⁹.

116. Šiuo atžvilgiu Sąjungos lygiu nustatytas bendras ir aukštas teisės į gynybą apsaugos standartas sustiprina vykdančiosios teisminės institucijos pasitikėjimą išduodančiojoje valstybėje narėje galiojančios procedūros kokybę.

117. Ispanijos vyriausybė teisingai pažymėjo, kad Pamatiniu sprendimu 2009/299 siekiama išspręsti problemą, kuri kyla dėl to, kad egzistuoja skirtingi apsaugos lygiai vykdant Europos arešto orderį, kai asmuo nuteistas už akių. Šis Pamatinis sprendimas priskiriamas prie priemonių, kuriomis siekiama sukurti Europos procesinę tvarką, kuri būtina, kad teismo bendradarbiavimo mechanizmai Sąjungoje būtų veiksmingesni. Iš tikrųjų, nesuderinus procesinių garantijų, vargu, ar Sąjunga galėtų judėti pirmyn taikydama tarpusavio pripažinimo principą ir kurdama tikrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Beje, tai yra ir priežastis, dėl kurios SESV 82 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad

38 — Žr. A.-M Widmann „Article 53: undermining the impact of the Charter of Fundamental Rights“, *Columbia journal of European law*, 8 t., Nr. 2, 2002, p. 342, būtent p. 353, ir C. Van De Heyning „No place like home – Discretionary space for the domestic protection of fundamental rights“, *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, *op. cit.*, p. 65, būtent p. 81.

39 — Žr., be kita ko, 2012 m. birželio 28 d. Sprendimą *West* (C-192/12 PPU, 53 punktą ir jame nurodyta Teisingumo Teismo praktika).

„Europos Parlamentas ir Taryba <...> gali nustatyti tokias minimalias taisykles, kokių reikia nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui bei policijos ir teisminiam bendradarbiavimui tarpvalstybinio pobūdžio baudžiamosiose bylose palengvinti“, ir šios taisyklės, be kita ko, gali būti susijusios su asmenų teisėmis baudžiamajame procese.

118. Pamatinis sprendimas 2009/299 atitinka tokią logiką ir juo siekiama ne tik užtikrinti Europos arešto orderių, susijusių su už akių priimtais nuosprendžiais, vykdymą, bet ir tai, kad atitinkamų asmenų pagrindinės teisės, kaip antai teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisė į gynybą, būtų pakankamai saugomos.

119. Siekdamas suderinti šiuos tikslus Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė tokį nagrinėjamų pagrindinių teisių apsaugos lygį, kad nebūtų pakenkta Europos arešto orderio mechanizmo veiksmingumui.

120. Šiuo klausimu pritariu Ispanijos vyriausybės nuomonei, kad nors būtina užtikrinti valstybių narių priimtų teismo sprendimų vykdymą visiškai nepažeidžiant kaltinamų asmenų pagrindinių teisių baudžiamajame procese, vis dėlto šių asmenų turimos procesinės garantijos neturi būti naudojamos turint vienintelį tikslą – išvengti teisingumo vykdymo. Žinoma, kalbama apie pagrindinių teisių gerbimą, bet kartu tokiu tarptautiniu mastu, kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, procesinėmis garantijomis neturi būti naudojamos kaip kliūtims teismo sprendimams vykdyti.

121. Pamatinio sprendimo 4a straipsnis visiškai atitinka šį norą užtikrinti Europos arešto orderių, išduotų siekiant įvykdyti kaltinamajam nedalyvaujant priimtus teismo sprendimus, geresnį vykdymą kartu šiam tikslui tinkamu būdu sustiprinant atitinkamų asmenų procesines teises.

122. Chartijos 53 straipsnio aiškinimas, pagal kurį vykdančiajai teisminei institucijai, kuri remiasi nacionaline konstitucine nuostata, bendrai leidžiama taikyti Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti kaltinamajam nedalyvaujant priimtą teismo sprendimą, vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis orderis, galėtų pasinaudoti teise į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje, pažeistų Pamatinio sprendimo 4a straipsniu pasiektą pusiausvyrą, todėl taip aiškinti negalima.

123. Taip pat pažymiu, kad Pamatinio sprendimo 12 konstatuojamoji dalis neturi būti suprantama kaip Konstitucinio Teismo pasiūlyto pirmojo aiškinimo patvirtinimas. Remiantis šia konstatuojamąja dalimi, šis Pamatinis sprendimas „nekliudo valstybei narei taikyti savo konstitucines taisykles, susijusias su teisingu procesu“. Mano nuomone, ši konstatuojamoji dalis, turi būti taikoma su šio Pamatinio sprendimo 1 straipsnio 3 dalimi. Kaip pirmiau matėme, ši nuostata neteko didelės dalies veiksmingumo po to, kai Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti kaltinamajam nedalyvaujant priimtą sprendimą, vykdymui pradėtas taikyti teisės į teisingą teismą apsaugos standartas, kuris, priėmus Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalį, Sąjungoje apibrėžtas bendrai.

124. Iš tikrųjų, be chartijos 53 straipsnio išaiškinimo, Konstitucinio Teismo pateiktas trečiasis klausimas verčia susimąstyti ir apie valstybių narių turimą veiksmų laisvę nustatyti pagrindinių teisių, kurias jos nori užtikrinti įgyvendindamos Sąjungos teisę, apsaugos lygį. Šiuo klausimu reikia atskirti atvejus, kai Sąjungos lygiu nustatytas apsaugos lygis, kuris turi būti užtikrinamas, kiek tai susiję su pagrindine teise įgyvendinant Sąjungos veiksmus, ir atvejus, kai dėl šio apsaugos lygio bendrai nesusitarta.

125. Pirmuoju atveju, kaip matėme, apsaugos lygio nustatymas glaudžiai susijęs su atitinkamų Sąjungos veiksmų tikslu. Toks nustatymas atspindi pusiausvyrą tarp būtinybės užtikrinti Sąjungos veiksmų veiksmingumą ir pakankamos pagrindinių teisių apsaugos. Tokiu atveju aišku, kad jei valstybė narė *a posteriori* remiasi aukštesnio apsaugos lygio išlaikymu, dėl to pažeidžiama Sąjungos teisės aktų leidėjo pasiekta pusiausvyrą, todėl sudaroma kliūtis taikyti Sąjungos teisę.

126. Šiomis aplinkybėmis Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalis yra visų valstybių narių susitarimo nustatyti, kada už akių nuteistas asmuo turi būti perduodamas nepažeidžiant jo teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisės į gynybą, išraiška. Dėl šio valstybių narių susitarimo nelieka galimybės taikyti skirtingų nacionalinių apsaugos reikalavimų.

127. Tačiau antruoju atveju valstybės narės turi didesnę veiksmų laisvę Sąjungos teisės taikymo srityje taikyti aukštesnį pagrindinių teisių apsaugos lygį, kurį jos nori užtikrinti pagal nacionalinę teisę, kol šis apsaugos lygis yra suderinamas su geru Sąjungos teisės įgyvendinimu ir nekelia grėsmės kitoms pagal Sąjungos teisę saugomoms pagrindinėms teisėms⁴⁰.

128. Dabar, pateikus šias pastabas, reikia nustatyti, koks vaidmuo chartijoje skiriamas jos 53 straipsniui.

129. Mano manymu, tai darant nereikia palikti neįvertintos šio straipsnio politinės ir simbolinės vertės⁴¹. Be to, manau, kad minėtas straipsnis turi būti aiškinamas glaudžiai siejant su chartijos 51 ir 52 straipsniais, nes yra jų tąsa.

130. Remiantis chartijos 53 straipsnio išaiškinimais, „šia nuostata siekiama išlaikyti tą apsaugos lygį, kurį šiuo metu savo atitinkamoje taikymo srityje suteikia Sąjungos teisė, nacionalinė teisė ir tarptautinė teisė. Atsižvelgiant į jos svarbą, minima EŽTK“.

131. Chartijos rengėjai negalėjo neatsižvelgti į tai, kad egzistuoja valstybės narės saistančių pagrindinių teisių apsaugos šaltinių įvairovė, todėl turėjo numatyti, koks chartijos santykis su jais. Šio tikslo siekiama chartijos VII antraštine dalimi, kurioje įtvirtintos jos aiškinimą ir taikymą reglamentuojančios bendrosios nuostatos. Šiuo atžvilgiu chartijos 53 straipsnis papildo jos 51 ir 52 straipsniuose nustatytus principus, o dar reikia priminti, kad, pirma, sistemoje, kurioje egzistuoja pagrindinių teisių apsaugos šaltinių įvairovė, chartija neturi tapti išimtinis šių teisių apsaugos instrumentu ir, antra, savaime ji negali daryti poveikio ar sumažinti to apsaugos lygio, kuris nustatytas pagal šiuos atskirus šaltinius atitinkamose jų taikymo srityse.

132. Chartija nėra atskiras dokumentas, nesusijęs su kitais pagrindinių teisių apsaugos dokumentais. Pačioje chartijoje numatyta, kad jos nuostatos turi būti aiškinamos deramai atsižvelgiant į kitus teisės šaltinius – nacionalinius ar tarptautinius. Taip chartijos 52 straipsnio 3 dalimi nustatoma, kad EŽTK nustato minimalius reikalavimus ir Sąjungos teisė negali numatyti dar mažesnių, o chartijos 52 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad joje pripažįstamos pagrindinės teisės, atsiradusios iš valstybės narės bendrų konstitucinių tradicijų, turi būti aiškinamos remiantis tomis tradicijomis⁴².

133. Papildant šias nuostatas chartijos 53 straipsnyje nustatyta, kad tada, kai egzistuoja skirtingi pagrindinių teisių apsaugos šaltiniai, chartija savaime negali sumažinti šių teisių apsaugos lygio atskirose teisės sistemose. Taip šiuo straipsniu patvirtinama, kad chartija nustato pagrindinių teisių apsaugos lygį tik Sąjungos teisės taikymo srityje.

40 — Kiek tai susiję su pavyzdžiais dėl pagrindinių teisių, kurioms tam tikrose valstybėse narėse taikomas didesnis apsaugos lygis, palyginti su tuo, kuris nustatytas pagal EŽTK ir Sąjungos teisę, žr. L. F. M. Besselink „The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions“, *General Report, op. cit.*, p. 63, būtent p. 70. Taip pat šiame leidinyje žr. C. Ladenburger: „where Union law leaves several ways of implementation without its effectiveness being undermined, then it is hard to see why the national authority should not be authorised to select only such modes of implementation that respect its own constitution.“ (p. 173)

41 — Žr. J. Bering Liisberg „Does the EU Charter of Fundamental Rights Threaten the Supremacy of Community Law? – Article 53 of the Charter: a fountain of law or just an inkblot?“, *Jean Monnet Working Paper*, Nr. 4/01, p. 18 ir 50.

42 — Chartijos 52 straipsnio 4 dalyje pateiktą mintį C. Ladenburger (*op. cit.*, p. 179) apibendrina taip:

„[T]he step of incorporating a written catalogue into primary law should not lead to construing Union fundamental rights in complete abstraction from the Member States’ constitutional traditions and laws.“

Chartijos 52 straipsnio 6 dalis, kurioje nustatyta, kad „turi būti visiškai atsižvelgiama į šioje Chartijoje nurodytus nacionalinius aktus ir praktiką“, paklūsta tai pačiai logikai.

134. Taigi chartija negali įpareigoti valstybių narių sumažinti jų nacionalinėse konstitucijose garantuojamą pagrindinių teisių apsaugos lygį tais atvejais, kurie nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Be to, chartijos 53 straipsnyje išreikšta mintis, kad šios chartijos priėmimas negali būti pagrindas valstybei narei sumažinti pagrindinių teisių apsaugą nacionalinės teisės taikymo srityje.

135. Šiuo atžvilgiu žodžiais „atitinkamoje taikymo srityje“ siekiama, be kita ko, valstybėms narėms patvirtinti, kad chartija nepakeičia jų nacionalinių konstitucijų, kiek tai susiję su jose garantuojamos apsaugos lygiu nacionalinės teisės taikymo srityje⁴³. Kartu šių žodžių įtraukimas reiškia, kad chartijos 53 straipsnis negali daryti poveikio Sąjungos teisės viršenybei, nes siekiamo pagrindinių teisių apsaugos lygio vertinimas atliktas įgyvendinant Sąjungos teisę.

136. Atsižvelgdamas į savo pateiktą chartijos 53 straipsnio aiškinimą, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad šis straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai, remiantis savo nacionaline konstitucine teise, taikyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio šis orderis išduotas, turėtų teisę į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje, nors tokios sąlygos taikymas draudžiamas pagal Pamatinio sprendimo 4a straipsnio 1 dalį.

137. Pažymiu, kad dėl Teisingumo Teismui siūlomos pozicijos šioje byloje nepaneigiama būtinybė atsižvelgti į valstybių narių nacionalinį savitumą, kurio dalis neišvengiamai yra konstitucinis savitumas⁴⁴.

138. Nelieta užmiršta tai, kad Sąjunga privalo, kaip numatyta ESS 4 straipsnio 2 dalyje, gerbti valstybių narių nacionalinį savitumą, „neatsiejamą nuo pagrindinių politinių bei konstitucinių jų struktūrų“⁴⁵. Taip pat pažymiu, kad chartijos preambulėje primenama, jog savo veiksmais Sąjunga turi gerbti valstybių narių nacionalinį savitumą.

139. Valstybė narė, kuri mano, kad antrinės teisės nuostata pažeidžia jos nacionalinį savitumą, gali ją ginčyti remdamasi ESS 4 straipsnio 2 dalimi⁴⁶.

140. Tačiau šioje byloje nesusiduriama su tokia padėtimi. Šiuo atveju diskusijos, kurios vyko tiek Konstituciniame Teisme, tiek Teisingumo Teisme, įtikina, kad teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisės į gynybą apimties nustatymas, kai kalbama apie kaltinamajam nedalyvaujant priimtus teismo sprendimus, nedaro poveikio Ispanijos Karalystės nacionaliniam savitumui.

43 — Žr. J. Bering Liisberg, *op. cit.*, p. 16 ir 35. Valstybių narių nacionaliniai teismai gali nustatyti, koks apsaugos standartas turi būti taikomas, atsižvelgdami į nagrinėjamas bylas ir taikytiną teisę. Šiuo klausimu žr. L. F. M. Besselink, *op. cit.*, kuris pažymi, kad „in federal states courts are acquainted with the distinction between areas of competence and the differentiated standards which accompany each. At the same time there is little doubt that the various „layers“ overlap.“ (p. 77)

44 — Šiuo klausimu, be kita ko, žr. D. Simon „L'identité constitutionnelle dans la jurisprudence de l'Union européenne“, *L'identité constitutionnelle saisie par les juges en Europe*, Paryžius, Éditions A. Pedone, 2011, p. 27; V. Constantinesco „La confrontation entre identité constitutionnelle européenne et identités constitutionnelles nationales, convergence ou contradiction? Contrepoint ou hiérarchie?“, *L'Union européenne: Union de droit, Union des droits – Mélanges en l'honneur de Philippe Manin*, Paryžius, Éditions A. Pedone, 2010, p. 79, ir šiame leidinyje žr. J.-D. Mouton „Réflexions sur la prise en considération de l'identité constitutionnelle des États membres de l'Union européenne“, p. 145.

45 — Teisingumo Teismas šia nuostata rėmėsi 2010 gruodžio 22 d. Sprendime *Sayn-Wittgenstein* (C-208/09, Rink. p. I-13693, 92 punktas), 2011 m. gegužės 12 d. Sprendime *Runevič-Vardyn ir Wardyn* (C-391/09, Rink. p. I-3787, 86 punktas) ir 2011 m. gegužės 24 d. Sprendime *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-51/08, Rink. p. I-4231, 124 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato N. Jääskinen išvados, pateiktos byloje *Las* (C-202/11, šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme), 59 punktą, taip pat prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje *JS* (C-253/12, šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme) 60 ir tolesnius punktus.

46 — Žr. L. F. M. Besselink, *op. cit.*, kuris pažymi, kad „divergent fundamental rights standards may not be resolved explicitly via provisions like Article 53 of the Charter and of the ECHR, but by reference to Article 4(2) EU. Reliance on divergent fundamental rights standards is then made dependent on whether it forms part of the constitutional identity of a Member State“ (p. 136).

141. Iš tikrųjų, be to, kad ginčas dėl apibrėžimo, kas sudaro teisės į gynybą „absoliutų turinį“, išlieka net ir Konstituciniame Teisme, pati Ispanijos Karalystė per posėdį, beje, remdamasi Ispanijos teisėje nustatytomis išimtimis dėl bylos persvarstymo po to, kai kaltinamajam nedalyvaujant priimtas teismo sprendimas, pažymėjo, kad kaltinamojo dalyvavimas nagrinėjant bylą nesusijęs su Ispanijos Karalystės konstituciniu savitumu.

142. Taip pat manau, kad nereikia painioti to, kas susiję su griežta pagrindinės teisės apsaugos sąvoka, ir grėsmės nacionaliniam savitumui arba, konkrečiau kalbant, valstybės narės konstituciniam savitumui. Iš tikrųjų šiuo atveju kalbama apie Ispanijos Konstitucijos saugomą pagrindinę teisę, kurios svarba neturi likti neįvertinta, vis dėlto tai nereiškia, kad šiuo atveju turi būti kalbama apie ESS 4 straipsnio 2 dalies taikymą.

143. Pažymėtina ir tai, kad kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę turi būti vadovojamasi principais, kurie apima atsižvelgimą į nacionalines teisės sistemas apibūdinančius požymius.

144. Iš tikrųjų SESV 67 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Sąjunga sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės bei skirtingos valstybių narių teisinės sistemos ir tradicijos“. Be to, SESV 82 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Parlamentas ir Taryba gali priimti minimalias taisykles, be kita ko, susijusias su asmenų teisėmis baudžiamajame procese, kuriomis turi būti atsižvelgiama į „skirtingas valstybių narių teises ir sistemas“. Taip pat pažymiu, jog SESV 82 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „kai Tarybos narė mano, kad 2 dalyje nurodytos direktyvos projektas paveiktų pagrindinius jos baudžiamosios teisės sistemos aspektus, ji gali prašyti, kad direktyvos projektas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai“, tada teisėkūros procedūra sustabdoma ir, jei susitarimas nepasiektas, gali būti pereita prie tvirtesnio bendradarbiavimo.

145. Sąjungos teisės aktų leidėjo priimtas Pamatinio sprendimo 4a straipsnis įrodo, kad valstybės narės pageidavo priimti bendrą poziciją dėl Europos arešto orderių, išduotų siekiant įvykdyti kaltinamajam nedalyvaujant priimtus teismo sprendimus, vykdymo ir kad ši bendra pozicija atitinka valstybių narių tradicijų ir teisės sistemų įvairovę.

IV – Išvada

146. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta, siūlau Teisingumo Teismui pateikti Konstituciniam Teismui tokią atsakymą:

1. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 4a straipsnio 1 dalies a ir b punktai aiškintini taip, kad pagal juos šioje nuostatoje nurodytais atvejais vykdančiajai teisminei institucijai draudžiama taikyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis orderis, turėtų teisę į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje.
2. Pamatinio sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2009/299, 4a straipsnio 1 dalis atitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą ir 48 straipsnio 2 dalį.
3. Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 53 straipsnį vykdančiajai teisminei institucijai neleidžiama, remiantis savo nacionaline konstitucine teise, taikyti Europos arešto orderio vykdymo sąlygą, kad asmuo, dėl kurio išduotas šis orderis, turėtų teisę į bylos persvarstymą išduodančiojoje valstybėje narėje, nes tokios sąlygos neleidžiama taikyti pagal Pamatinio sprendimo 2002/584, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2009/299, 4a straipsnio 1 dalį.